

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣ

ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ,

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΚΥΡΙΑΚῃ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ.

Γ. 2. 2. « Ἀπ' ἀρχῆς κόσμου καταπαύσας ὁ θεὸς
» τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν
» ἔργων αὐτοῦ », προσέημανε τὴν ἡμέραν
τοῦ σαββάτου, ἡγουν τὴν ἑορτὴν, καὶ
ἐ. 20. 8. ἐνομοθέτησεν αὐτὴν, ὅταν ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ
ἔδωκε τὸν νόμον, ἵνα καταπαύοντες οἱ
ἄνθρωποι ἀπὸ πάσης σωματικῆς ἐργασίας,
προσηλῶνται ὅλως δι' ὅλου εἰς τὰ ἔνθεα τῆς
ἀρετῆς ἔργα. Ψυχωφελὴς δὲ ἀληθῶς ἐστὶν

ἡ περὶ τῶν ἑορτῶν διάταξις τῶν θεοφόρων
πατέρων· ἐθεσμοθέτησαν αὐτοὶ οἱ πανσέ-
βαστοι προσέορτια, καὶ μεθέορτα· τὰ μὲν
προσέορτια, ἵνα πρὸ τῆς ἑορτῆς διὰ τῆς
μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως προστοιμαζώ-
μεθα ἑορτάσαι μετὰ καθαρᾶς ψυχῆς καὶ
καρδίας· τὰ δὲ μεθέορτα, ἵνα καὶ μετὰ τὴν
ἑορτὴν δοξολογίαν προσφέρωμεν πρὸς τὸν
πανυπεράγαθον δημιουργόν, καὶ σωτῆρα

ἡμῶν, τὸν καταξιώσαντα ἡμᾶς ἐορτάσαι θεοπρεπῶς. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σήμερον ἡμέρα ἐστὶν ἡ κυριακὴ πρὸ τῆς ἐορτῆς τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, ἣτις ὡς προσέορτιος ταύτης τῆς μεγάλης καὶ σωτηριώδους ἐορτῆς λογίζεται, διὰ τοῦτο διέταξαν, ἵνα σήμερον καὶ τὸ εὐαγγέλιον ἀναγινώσκηται, τὸ περιέχον τὴν κατὰ σάρκα γενεαλογίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Παύλου, ἡ διαλαμβάνουσα τὰ περὶ τῶν πρὸ Χριστοῦ δικαίων κατορθώματα, ἐξόχως δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ προγόνου, ἡγουν τοῦ πατριάρχου Ἀβραάμ· καὶ πάντες μὲν οὗτοι οἱ δίκαιοι ἐπίστευσαν, ὅτι ὁ ἐλευσόμενος Χριστός ἐστιν υἱὸς θεοῦ, καὶ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ἑξαίρετως δὲ, ὁ Ἀβραάμ, ὅστις « Καὶ εἶδε » τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου, καὶ ἐχάρη· ταύτης δὲ τῆς πίστεως αὐτοῦ τὴν ἐνδεικνύον περιγράφων ὁ θεὸς ἀπόστολος, λέγει·

Ἰωάν. 8.
56.

Ἑβρ. 11. 9.

Ἀδελφοί, πίστει παρῶκησεν Ἀβραάμ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς.

Ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, ἡγουν ἡ γῆ, ἣν ὑπεσχέθη ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ κατὰ μὲν τὸ γράμμα ἐστὶν ἡ Παλαιστίνη, ἡ λεγομένη γῆ Χαναάν, καὶ κατοικουμένη τότε ὑπὸ τῶν Χαναανίων· κατὰ δὲ τὸ ἀλληγορικὸν νόημά ἐστιν ἡ ἐπουράνιος Ἱερουσαλήμ, καὶ ἡ θεία δόξα καὶ μακαριότης. Σκηνὴ δὲ ἐστὶν

Γεν. 12.
5. 6.

οἰκία κινητὴ, ἐκ δερμάτων, ἢ ἄλλων τινῶν ὑφασμάτων κατεσκευασμένη· τὸ δὲ, « Παρῶκησεν Ἀβραάμ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ », δύο προξενεῖ ἀπορίας· ἡ πρώτη προκύπτει ἐκ τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου κεφαλαίου τῆς Γενέσεως, ἐν ᾧ φαίνεται, ὅτι ὁ Ἰακώβ ἐγεννήθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀβραάμ· πῶς οὖν αὐτὸς συνέζησε μετὰ τοῦ Ἰακώβ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας; Λύεται ὁμοίως ἡ τοιαύτη ἀπορία μετὰ εὐκολίας, εἰ ἂν παρατηρήσωμεν τὰ ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ Ἀβραάμ, καὶ τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰακώβ· διότι ὁ Ἀβραάμ ἐζήσεν « Ἐκατὸν ἑβδομή- Γεν. 25. 7. » κοντα πέντε ἔτη· Καὶ αὐτὸς μὲν ἦν ἑκα- Γεν. 21. 5. » τὸν ἐτῶν, ὅτε ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ »· ὁ δὲ Ἰσαὰκ ἦν ἐτῶν ἐξήκοντα, ὅτε ἐγέννησε Γεν. 25. 26. τὸν Ἰακώβ· ἐκ τούτου δὲ φανερόν ἐστιν, ὅτι ὁ Ἰακώβ ἐγεννήθη δεκαπέντε ἔτη πρὶν ἢ ἀποθάνῃ ὁ Ἀβραάμ· καὶ δὲ τὸ εἰρημένον κεφάλαιον ἱστορῆ τοῦ Ἰακώβ τὴν γέννησιν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀβραάμ, οὐ λέγει ὁμοίως, ὅτι, ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ Ἀβραάμ, τότε ἐγεννήθη ὁ Ἰακώβ· ὅθεν οὐδεμία ἐστὶν ἀντίφασις, οὐδὲ ἀντιλογία· ἡ δὲ δευτέρα ἀπορία γεννᾶται ἐξ αὐτῶν τῶν ὑποσχέσεων τοῦ θεοῦ· διότι ὁ θεὸς ῥητῶς καὶ ἐκπεφασμένως ὑπεσχέθη τῷ Ἀβραάμ, λέγων· « Πᾶσαν τὴν γῆν, ἣν σὺ ὄρας, σοὶ δώσω » αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματί σου ἕως αἰῶνος· » ἀνασᾶς, δίδουσον τὴν γῆν εἰς τε τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ εἰς τὸ πλάτος· ὅτι σοὶ δώσω » αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν

Γεν. 13.
15. 17.

» αἰῶνα ». Πῶς οὖν ὁ μὲν παντοδύναμος καὶ ἀψευδέστατος θεὸς ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, αὐτὸς δὲ ἐζήτησεν ἐν αὐτῇ ὡς πάροικος καὶ ξένος, κατοικῶν ἐν σκηναῖς, οὐ μόνον δὲ αὐτός, ἀλλὰ καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, ἦγουν ὁ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Ἰακώβ, οἱ συγκληρονόμοι τῆς αὐτῆς γῆς;

Πρᾶξ. 7.5. Πῶς μετὰ τὴν τοιαύτην ὑπόσχεσιν « Οὐκ » ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ

Γεν. 15. 13. » βῆμα ποδός »; Ἀληθῶς τοῦ Ἀβραάμ οἱ ἀπόγονοι, ἀφ' οὗ ἐδουλώθησαν τετρακόσια ἔτη εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐκεῖθεν ἐξεληθόντες, κατεκυρίευσαν τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας, πλὴν ἡ τοιαύτη ἐξουσία οὐκ ἦν αἰώνιος, ὡς

Γεν. 13. 17. ὑπέσχετο ὁ θεός, εἰπών· « Σοὶ δώσω αὐτήν, » καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα »·

πρόσκαιρος ἦν, διότι ἐξήλειψεν αὐτήν παντελῶς ὁ Οὐεσπεσιανός καὶ ὁ Τίτος. Ὁ θεοδίδακτος Παῦλος ἔλυσε ταύτην τὴν μεγάλην ἀπορίαν, φανερώσας, ὅτι τὰ περὶ

Γαλ. 4.24 τοῦ Ἀβραάμ εἰσιν « ἀλληγορούμενα », ἦγουν ἔχουσι καὶ ἄλλα νοήματα, πλὴν τῶν νοημάτων τοῦ γράμματος· ὅθεν ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, ἡ αἰσθητῆ, ἐσήμαινεν ἄλλην γῆν νοητὴν καὶ ἐπουράνιον, τὴν ἄνω δηλονότι Ἱερουσαλήμ· αὐτὴν ὑπεσχέθη ὁ θεός τῷ Ἀβραάμ, καὶ τοῖς πνευματικοῖς αὐτοῦ τέκνοις· αὐτήν καὶ αὐτός, καὶ τὰ πνευματικὰ τέκνα αὐτοῦ κληρονομοῦσιν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· αὐτῆς δὲ τύπος ἦν καὶ σύμβολον ἡ γῆ τῆς Παλαιστίνης· διὰ τοῦτο δὲ ὁ ἀπόστολος εἶπε· « Πίστει παρῶ- » κησεν Ἀβραάμ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἄλλοτρίαν », τουτέστιν, ὡς

πάροικος καὶ ξένος ἐζήτησεν ἐν τῇ γῇ τῆς ἐπαγγελίας, πιστεύων, ὅτι καὶ αὐτός, καὶ πᾶν τὸ πνευματικόν αὐτοῦ σπέρμα, κληρονομήσουσι τὴν ἐπουράνιον Ἱερουσαλήμ· ἐπιβεβαιουῖσι δὲ τοῦτο τὸ νόημα τὰ ἐξῆς ἀποστολικά λόγια·

Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. ἐβρ. 11. 10.

Ἀκούεις τὸ, διὰ τί ὁ Ἀβραάμ ἐζήτησεν ὡς πάροικος καὶ ξένος εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας; διότι ἠλπίζε, λέγει, καὶ περιέμενε τὴν ἀπόλαυσιν τῆς πόλεως, ἣτις ἔχει τοὺς θεμελίους, καὶ ἐτεχνιτεύθη, καὶ ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ· ἐὰν δὲ παρατηρήσῃς τοὺς χαρακτῆρας ταύτης τῆς πόλεως, βλέπεις, ὅτι αὐτὴ οὐκ ἔστιν ὑλικὴ καὶ ἐπίγειος, ἀλλὰ νοερά καὶ ἐπουράνιος· πρῶτος χαρακτῆρ ταύτης εἰσὶ τὰ θεμέλια, δεύτερος, ἡ θεία αὐτῆς τεχνοσύνη καὶ δημιουργία. Ποία δὲ πόλις γῆινος οὐκ ἔχει θεμέλια; οὐδεμία· ἐκ τούτου φανερόν ἐστιν, ὅτι ὁ ἀπόστολος εἶπε· « Τὴν τοὺς θεμελίους » ἔχουσαν πόλιν », ἵνα φανερώσῃ τὸ γερόν καὶ ἀμετάβλητον τῆς πόλεως ἐκείνης· πᾶσα πόλις ἐπίγειος μεταβάλλεται, καὶ διαφθείρεται· ἐκείνη δὲ ἡ πόλις ἔστηκεν ἀμετάβλητος καὶ ἀφθαρτος. Τὰς ἐπιγείους πόλεις τεχνέουσι, καὶ οἰκοδομοῦσι τῶν ἀνθρώπων αἱ χεῖρες· ταύτην δὲ τὴν πόλιν ἐτεχνίτευσεν, καὶ ἐδημιούργησεν τοῦ ὑψίστου θεοῦ ἡ δεξιὰ. Αὐτὴ οὖν ἐστὶν ἡ πόλις, ἣν

Ἀποκ.
21. 10. 14.

Ἑβρ. 12.
23.

κατὰ ἀποκάλυψιν εἶδεν ὁ ἐπιστήθιος Ἰωάν-
νης· « Καὶ ἔδειξέ μοι, λέγεις, τὴν πόλιν τὴν
» μεγάλην, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ, καταβαί-
» νουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· καὶ τὸ
» τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδε-
» κα, καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀ-
» ποστόλων τοῦ ἀρνίου ». Αὕτη ἡ πόλις ἐστὶν ἡ
ἐκκλησία τῶν πρωτοτόκων, τῶν « ἐν οὐρα-
» νοῖς ἀπογεγραμμένων », ἡ ἐκκλησία τῶν
σωζομένων, ἡ θριαμβεύουσα· ἐπειδὴ δὲ
μέρος αὐτῆς ἐστὶν ἡ ἐν γῆ ἐκκλησία τοῦ
Χριστοῦ, ἡ πολεμουμένη, καὶ μηδέποτε
καταργουμένη, διὰ τοῦτο εἶπεν, ὅτι εἶδεν
αὐτὴν « καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
» ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ταύτην οὖν τὴν πόλιν, ἧς

τύπος ἡ αἰσθητὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, ὑπε-
σχέθη, καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν Ἀβραάμ,
καὶ εἰς τὰ κατὰ πνεῦμα αὐτοῦ τέκνα·
ταύτης δὲ τὴν κληρονομίαν περιμένων ὁ
Ἀβραάμ, ἔζησεν εἰς τὴν αἰσθητὴν γῆν τῆς
ἐπαγγελίας, ὡς εἰς ξένην γῆν, κατοικήσας
ἐν σκηναῖς μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν
συγκληρονόμων τῆς αὐτῆς ἐπουρανίου πό-
λεως. Μετὰ ταῦτα, ἤγουν μετὰ τὸν περὶ
τοῦ Ἀβραάμ λόγον, ἰσορεῖ διὰ τῆς σήμερον
ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς ὁ πανάριστος
ἀπόστολος τὰ τῶν δικαίων πατορθώματα.
Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα ἄλλοτε διηρμηνεύθησαν, τῆς κερίας
τῶν ἁγίων
Πάντων·
διὰ τοῦτο καταλιπόντες τὴν τούτων ἑρμη-
νείαν, ἀρχόμεθα τῆς ἠθικῆς παραινήσεως.

